

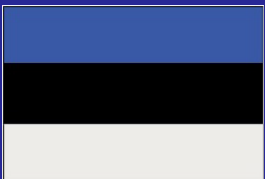
Euroopa
Komisjon

EUROBAROMEETRI STANDARDUURING nr 102

Avalik arvamus Euroopa Liidus

Riigiaruanne: Eesti

Küsitlus: oktoober–november 2024

Uuringu tellis Euroopa Komisjoni teabevahetuse peadirektoraat.

Käesolev aruanne on koostatud Euroopa Komisjoni Eesti esindusele.

Antud dokument ei esinda Euroopa Komisjoni seisukohti. Selles sisalduvad tõlgendused ja arvamused on ainult autorite omad.

Projekti pealkiri	Eurobaromeetri standarduuring 102 oktoober 2024 Riigiaruanne: Eesti
Keeleversioon	EE
Maht	NA-01-24-032-ET-N
ISBN	978-92-68-21924-9
ISSN	1977-3927
DOI	10.2775/8841577
©Euroopa Liit, 2024	https://europa.eu/eurobarometer

Sisukord

Sissejuhatus	4
Peamised tulemused	5
1. Rahulolu eluga üldiselt.....	8
2. Kõige olulisemad küsimused Eesti riigi tasandil.....	9
3. Kõige olulisemad küsimused ELi tasandil.....	10
4. ELi usaldusväärsus ja maine	11
5. Usaldus meedia vastu	13
6. Rahulolu demokraatia toimimisega riigis.....	14
7. Seotus oma kodukoha / riigi / ELiga.....	15
8. ELi meetmete ja eelarve põhifookused.....	16
9. Rahulolu Eesti riigi ja ELi tegevusega vastuseks Venemaa agressioonisõjale Ukrainas.....	18

Sissejuhatus

Eurobaromeetri standarduuring nr 102 (sügis 2024) viidi läbi Euroopa Komisjoni teabevahetuse peadirektoraadi tellimusel. Uuringu eesmärk oli hinnata 27 ELi liikmesriigis elavate ELi kodanike ning praeguste ja potentsiaalsete kandidaatriikide (välja arvatud Ukraina) ning Ühendkuningriigi kodanike seisukohti.¹ Käesolevas aruandes kirjeldatakse Eestis 10.–31. oktoobrini läbi viidud Eurobaromeetri standarduuringu tulemusi.

- **Olulisemad rahvusvahelised arengud**

- **Sõda Ukrainas**

Venemaa jätkuv agressioonisõda Ukrainas avaldab laialdast mõju nii Euroopale kui ka ülejäänud maailmale. EL toetab Ukrainat jätkuvalt ja kindlalt: alates sõja algusest on EL ja selle liikmesriigid toetanud Ukrainat majandusliku, humanitaar- ja sõjalise abiga enam kui 124 miljardi euro ulatuses.²

Olulisemate sammudena on EL sõlminud kokkuleppeid Ukraina erasektori tugevdamiseks, pakunud ajutist kaitset sõja eest põgenevatele ukrainlastele ning toetab rahaliselt Ukraina taastamist ja ülesehitamist.³

- **Kriis Lähis-Idas**

Hamasi terrorirünnak Iisraeli vastu 7. oktoobril 2023 vallandas Gazas relvastatud konflikti, mis tõi kaasa pantvangikriisi ja humanitaarkatastroofi. 1. oktoobril 2024 alustasid Iisraeli relvajõud Liibanonis maapealseid operatsioone Hezbollah vastu. Kaasnes piirkondlik eskalatsioon ja konflikti laienemine Liibanoni, Iraani ja Süüriasse.⁴

Alates 7. oktoobrist 2023 on EL ja selle liikmesriigid andnud okupeeritud Palestiina aladele 940,8 miljonit eurot humanitaarabi.⁵ Samuti suurendas EL Liibanonile antavat abi 30 miljoni euro võrra.⁶ Humanitaarabimissioonide käigus on piirkonda transporditud üle 3400 tonni kaupa enam kui 60 lennuga. EL käivitas sarnase operatsiooni ka Liibanonis, kus seitsme lennu abil toimetati kohale 216 tonni humanitaarabi.

- **ELi majandus**

Komisjoni 2024. aasta novembris avaldatud majandusprognoosi (The Autumn 2024 Economic Forecast)⁷ kohaselt kasvab ELi SKP 2024. aastal 0,9%. 2025. aastal prognoositakse ELi SKP kasvuks 1,5%. ELi inflatsioon vähenes 2022. aasta tipust (9,2%) 6,4%-ni 2023. aastal. Inflatsioon jätkas 2024. aastal langemist 2,6%-ni ja oodatavalt väheneb see 2025. aastal 2,4%-ni. Tööturg püsib tugevana, töötuse määr on stabiilselt madal, langedes 2024. aasta oktoobris 5,9%ni.

- **ELiga seotud sündmused**

6.–9. juunini toimusid 27 ELi liikmesriigis kümnendad Euroopa Parlamendi valimised,⁸ kus valimisaktiivsus oli 50,74%, mis on kõrgeim tase alates 1994. aastast.

18. juulil 2024 valis Euroopa Parlament Ursula von der Leyeni **teiseks ametiajaks Euroopa Komisjoni presidendiks**.⁹

Pärast 2024. aasta kevadist Eurobaromeetri uuringut on mitmes Euroopa riigis, sealhulgas Leedus, Bulgaarias, Belgias, Prantsusmaal ja Austrias, aga ka Gruusias ja Moldovas toimunud valimised ja referendumid, mida saatsid poliitiline ebastabiilsus, tulemuste vaidlustamine ja muutused poliitilises juhtimises.¹⁰

2024. aasta suvi oli Euroopas mõõtmisajaloo **kuumim**: pinnatemperatuurid olid 1991.–2020. aasta baastasemega võrreldes keskmiselt 1,54 °C kõrgemad, ületades ka eelmist, 2022. aastal registreeritud rekordit.

- **Alates 2023 a sügisest toimunud riiklikud sündmused Eestis¹¹:**

2024. aasta juulis astus tagasi peaminister Kaja Kallase valitsus seoses Kallase nimetamisega Euroopa Liidu kõrge välisesindaja kandidaadiks ning moodustati uus valitsus peaminister Kristen Michali juhtimisel. Uue valitsuse peamisteks prioriteetideks on konkurentsivõime ja majanduskasv ning riigikaitse tugevdamine, sealhulgas kaitsekulutuste suurendamine järjest tõsisemaks muutunud julgeolekuohtudele vastamiseks, Venemaa mõjutustegevuse tõkestamine ning Ukraina jätkuv toetamine.

¹ Mõned küsimused esitati ajavahemikus 10. oktoober kuni 5. november ka 11 muus riigis või territooriumil: Albaanias, Bosnias ja Hertsegoviinas, Türgi kogukonnas Küprose osas, mida Küprose Vabariigi valitsus ei kontrolli, Kosovos (kusjuures see märge ei mõjuta seisukohti Kosovo staatuse osas ning vastab ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile 1244/99 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusele Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta), Gruusias, Moldovas, Montenegros, Põhja-Makedoonias, Serbias, Türgis ja Ühendkuningriigis.

² [EU assistance to Ukraine - European Commission](#)

³ [Timeline - EU response to Russia's war of aggression against Ukraine - Consilium](#)

⁴ [October 8, 2024: Israel strikes Lebanon and Gaza, war with Hamas and Hezbollah | CNN](#)

⁵ [EU humanitarian su PPort for Palestinians - Consilium](#)

⁶ [EU boosts humanitarian aid to Lebanon](#)

⁷ [Autumn 2024 Economic Forecast: A gradual rebound in an adverse environment - European Commission](#)

⁸ [Publications - Fondation Robert Schuman](#)

⁹ [President von der Leyen on the next College of Commissioners](#)

¹⁰ [Publications - Fondation Robert Schuman](#)

Peamised tulemused

Rahulolu eluga üldiselt

- **Valdav osa Eesti elanikest on oma eluga rahul (83%) ning rahulolu on võrreldes 2022. aastaga selgelt tõusnud.**
- Enam kui kaheksa kümnest Eesti elanikust on oma eluga rahul (83%), sh 15% neist väga rahul. Kuigi eluga rahul olevate elanike osakaal on eelmise uuringulainega samal tasemel, siis väga rahul olevate elanike osakaal on tõusnud, näidates viimase aasta positiivset trendi.
- Eesti näitaja jääb jätkuvalt veidi alla ELi keskmise (86%), kuid on siiski oluliselt kõrgem nt paljude Lõuna-Euroopa riikide elanike rahulolunäitajast. Eesti tulemused on kõige sarnasemad Läti ja Leedu näitajatega (vastavalt 82% ja 83%), samuti näiteks Itaaliaga (83%). Sotsiaaldemograafilises lõikes on näha, et rahulolu on kõrgem nooremate seas ning langeb vanemates vanusegruppides. Samuti on rahulolu kõrgem naiste seas.

Kõige olulisemad küsimused Eestis

- **Eesti elanike hinnangul on kõige olulisemaks riigi tasandi probleemiks majanduse olukord ja toimetulek.**
- Hinnatõusu/inflatsiooni/elukallidust peab kõige olulisemaks küsimuseks 52%, üleüldist majanduslikku olukorda 25% ning makse 24% Eesti elanikest. Kui üleüldise majandusliku olukorra olulisus teemana on Eesti elanike jaoks võrreldes eelmise aastaga mõnevõrra langenud (-3 PP), siis hinnatõusu/inflatsiooni/elukalliduse olulisus on selgelt tõusnud (+5 PP).

Kõige olulisemad küsimused ELi tasandil

- **Eesti elanike hinnangul on jätkuvalt kõige olulisemateks ELi tasandi küsimusteks sõda Ukrainas (46%) ning üleüldine pingeline rahvusvaheline olukord (33%).**

- Sõda Ukrainas on küll eelmise uuringulainega võrreldes olulisust kaotanud (-9 PP), kuid on siiski jätkuvalt Eesti elanike jaoks väga selgeks murekohaks, eriti võrreldes paljude teiste ELi riikide ja ELi keskmisega (31%, -4 PP).
- Üsna võrdsel tasemel peavad aga eestlased ja eurooplased oluliseks probleemiks majanduslikku olukorda (vastavalt 17% ja 14%), liimesriikide rahanduse olukorda (mõlemad 12%) ning energiaga varustamist (vastavalt 12% ja 9%).
- Eestlased peavad hinnatõusu, inflatsiooni ja elukallidust riigisiselt kõige olulisemaks probleemiks, kuid hindavad seda võrreldes ELi elanike keskmisega vähem tähtsaks Euroopa tasandil.

ELi usaldusväärsus ja maine

- **Eesti elanike usaldus ELi vastu on jätkuvalt keskmisel tasemel, ületades pisut ELi keskmist (vastavalt 52% ja 51%).** See tulemus on võrreldes eelmise uuringulainega 1 PP võrra kõrgem, kuid jääb alla Eesti naaberriikide näitajatele. Eestiga sarnased usaldusnäitajad on Austria, Hispaania ja Itaalia (kõigil 51%) ning Slovakkia, Horvaatia ja Bulgaaria (53%).
- **ELi suhtub positiivselt 45% elanikest.** See tulemus on ELi keskmisest 1 PP võrra kõrgem ning ületab 2 PP võrra ka eelmise uuringulainet tulemust. Eestis on ELi keskmisega võrreldes vähem ka neid, kes suhtuvad ELi negatiivselt (vastavalt 14% ja 17%).
- Eesti elanike hulgas on nii usaldus kui ka positiivne suhtumine ELi kõrgeim nooremates vanuserühmades ja madalaim 55–64aastaste hulgas. Alates 65-aastastest hakkab suhtumine taas positiivsemaks muutuma.

Usaldus meedia vastu

- **Eestlaste usaldus Eesti meediakanalite vastu on väga kõrge ja ületab nii ELi keskmist kui ka eelmise uuringulainet tulemusi.**
- Ligi kolm neljandikku (73%) Eesti elanikest usaldab Eesti meediakanalitest saadavat informatsiooni. See tulemus on selgelt kõrgem võrreldes nii eelmise uuringulainega (+10 PP) kui ka ELi keskmisega (+4 PP).
- Võrdlus eelmiste aastatega näitab, et usaldus meedia vastu on pärast järsku langust 2023. aastal taastuma hakanud ja läheneb vaikselt 2022. aasta tasemele (79%).

- Võrreldes teiste riikidega jääb Eesti tulemus küll veel alla paljudele Lääne- ja Põhja-Euroopa riikidele, kuid on selgelt kõrgem enamikust Lõuna- ja Ida-Euroopa riikidest.

Rahulolu demokraatia toimimisega riigis

- **Rahulolu demokraatia toimimisega Eestis langes märgatavalt 2023. aasta lõpus, kui rahulolematute hulk ületas üle pika aja esimest korda rahulolevate elanike määra. 2024. aasta algusest saadik on see vaikselt taastunud, kuid jääb praegu siiski veidi alla ELi keskmise.**
- Eesti riigi demokraatia toimimisega on rahul 52% Eesti elanikest, 44% ei ole rahul ning 4% ei osanud hinnangut anda. Tulemus on võrreldes eelmise uuringulainega veidi paranenud (+2 PP), kuid jääb siiski alla ELi keskmise (55%, -3 PP).
- Sellele vaatamata on eestlaste rahulolu pärast 2022. aasta keskpaigas alanud langust taas tõusutrendis.
- Eesti tänavune tulemus on võrdne Leedu näitajaga, kus sel korral on rahulolevate hulk aga veidi langenud (-3 PP).

Seotus oma kodukoha / riigi / ELiga

- **Eesti elanike seotus oma kodukohaga on suur. Tunne, et ollakse seotud ELiga, on suurenenud, kuid jääb alla ELi keskmise.**
- Oma linna/külaga tunneb ennast seotuna umbes kaheksa inimest kümnest (82%) ja Eesti riigiga üheksa inimest kümnest (92%). Kui oma riigiga seotuse taju on ELi keskmisega samal tasemel, siis seotus oma linna/külaga on ELi keskmisest madalam (vastavalt 82% ja 89%).
- Seotust ELiga tunneb 54% Eesti elanikest, mis on samuti ELi keskmisest (63%) selgelt madalam, kuid 1 PP võrra kõrgem eelmise uuringulainetulemusest. Eesti lähinaabritega võrreldes on tulemus sarnane Soomega (53%), kuid oluliselt madalam Läti (78%) ja Leedu (71%) näitajatest.

ELi meetmete ja eelarve põhifookused¹²

- **Julgeolek ja majandus on Eesti elanike arvates peamised valdkonnad, kus EL peaks järgmise viie aasta jooksul sekkuma ja poliitikat kujundama.**
- Julgeolek ja kaitse on esimeseks või teiseks prioriteediks 42% ning majandus 41% Eesti elanike jaoks. Majanduse olulisus on eelneva uuringulainega võrreldes märgatavalt tõusnud (+5 PP), julgeoleku olulisus aga veidi langenud (-3 PP).
- Eesti elanikega võrreldes peavad ELi elanikud keskmiselt majandusega (28%) samaväärselt oluliseks ka rännet (29%) ning kliimat ja keskkonda (28%), mida Eesti elanikud aga nii prioriteetseks ei pea. Sellele vaatamata on rände olulisus võrreldes eelmise uuringulainega ka eestlaste silmis olulisuselt tõusnud (+5 PP).
- **Nii Eesti kui ka ELi elanike arvates peaks ELi järgmise viie aasta peamiseks eelarveprioriteetideks olema tööhõive, sotsiaalküsimused ja rahvatervis, riigikaitse ja julgeolek ning haridus ja kultuur.**
- Nii Eesti kui ka ELi elanike arvates peaks järgmise viie aasta kolmeks peamiseks eelarveprioriteediks olema tööhõive, sotsiaalküsimused ja rahvatervis (vastavalt 47% ja 44%), riigikaitse ja julgeolek (43% ja 35%) ning haridus, koolitus, kultuur ja meedia (39% ja 34%). Üldises pildis võib öelda, et oluliseks peetavate teemade kattuvus on Eesti ja ELi keskmise tasemel üsna suur, kuid esineb ka mõningaid erinevusi.
- Näiteks on ELi keskmise kohaselt selgelt olulisteks eelarveprioriteetideks ka kliimamuutus ja keskkonnakaitse (33%) ning rändeküsimused (22%), mis Eesti tasemel jäävad aga juba eelmainitud kolmele peamisele prioriteedile selgelt alla (vastavalt 15% ja 11%).
- Muu hulgas väärrib märkimist, et kliimamuutus ja keskkonnakaitse olid veel 2020. aastal Eestis selgelt olulisemaks eelarveprioriteediks – nende olulisus on selle nelja aastaga langenud lausa 22 PP võrra. Samuti on märgatavalt langenud teadusuuringute ja innovatsiooni olulisus (vastavalt -24 PP ja -6 PP), samal ajal kui riigikaitse ning julgeoleku tähtsustamine on selgelt tõusnud nii Eestis kui ka ELis keskmiselt (vastavalt +9 PP ja +12 PP).

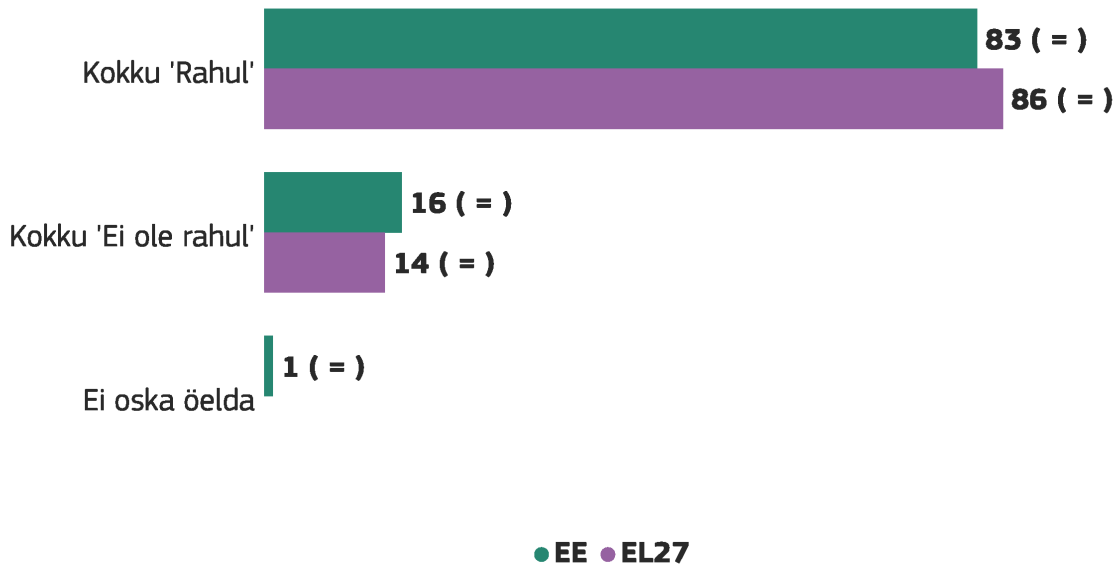
¹² Vastajatel oli võimalus valida oma esimene ja teine valik nii meetmete kui eelarve prioriteetide puhul. Tulemustes on kokku võetud nii esimene kui teine valik.

Rahulolu Eesti riigi ja ELi tegevusega vastuseks Venemaa agressioonisõjale Ukrainas

- **Eesti elanike rahulolu oma riigi tegevusega seoses Venemaa agressiooniga Ukrainas on valdavalt kõrge ja ületab selgelt ka ELi keskmist. Rahulolu ELi tegevusega jääb alla ELi keskmise.** Sellest võib järeldada, et Eesti elanikud ootavad ELilt senisest otsustavamalt tegutsemist.
- Valdav osa Eesti elanikest (60%) on rahul Eesti valitsuse tegevusega seoses Venemaa agressiooniga Ukrainas. See tulemus on ELi keskmisest (53%) selgelt kõrgem. Muu hulgas on nende hulk, kes on Eesti tegevusega väga rahulolematud, eelmise uuringulainega võrreldes vähenenud (- 3 PP).
- ELi tegevusega on Eesti elanike rahulolu aga tagasihoidlikum kui ELi elanike rahulolu keskmiselt (vastavalt 42% vs 55%).
- Positiivsena võib välja tuua, et ELi tegevusega rahulolematute hulk on võrreldes kevadise uuringulainega langenud (kokku -5 PP). Suurenenud on aga nende osakaal, kes ei osanud selles küsimuses seisukohta võtta (+4 PP).

1. Rahulolu eluga üldiselt

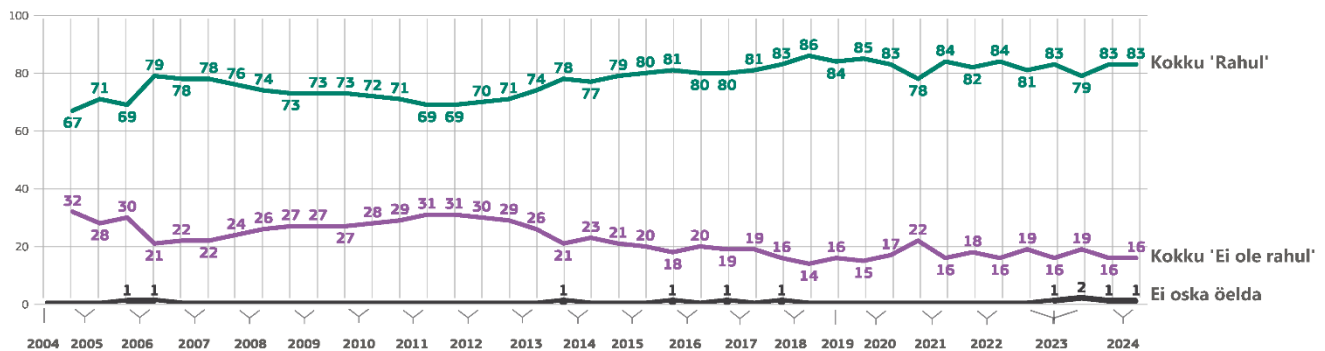
D70. Kuivõrd rahul Te üldiselt oma eluga tervikuna olete? Kas Te olete ... ? (%)

▲▼ (ST102 Okt/nov 2024 - ST101 Apr/mai 2024)

ST102 Okt/nov 2024

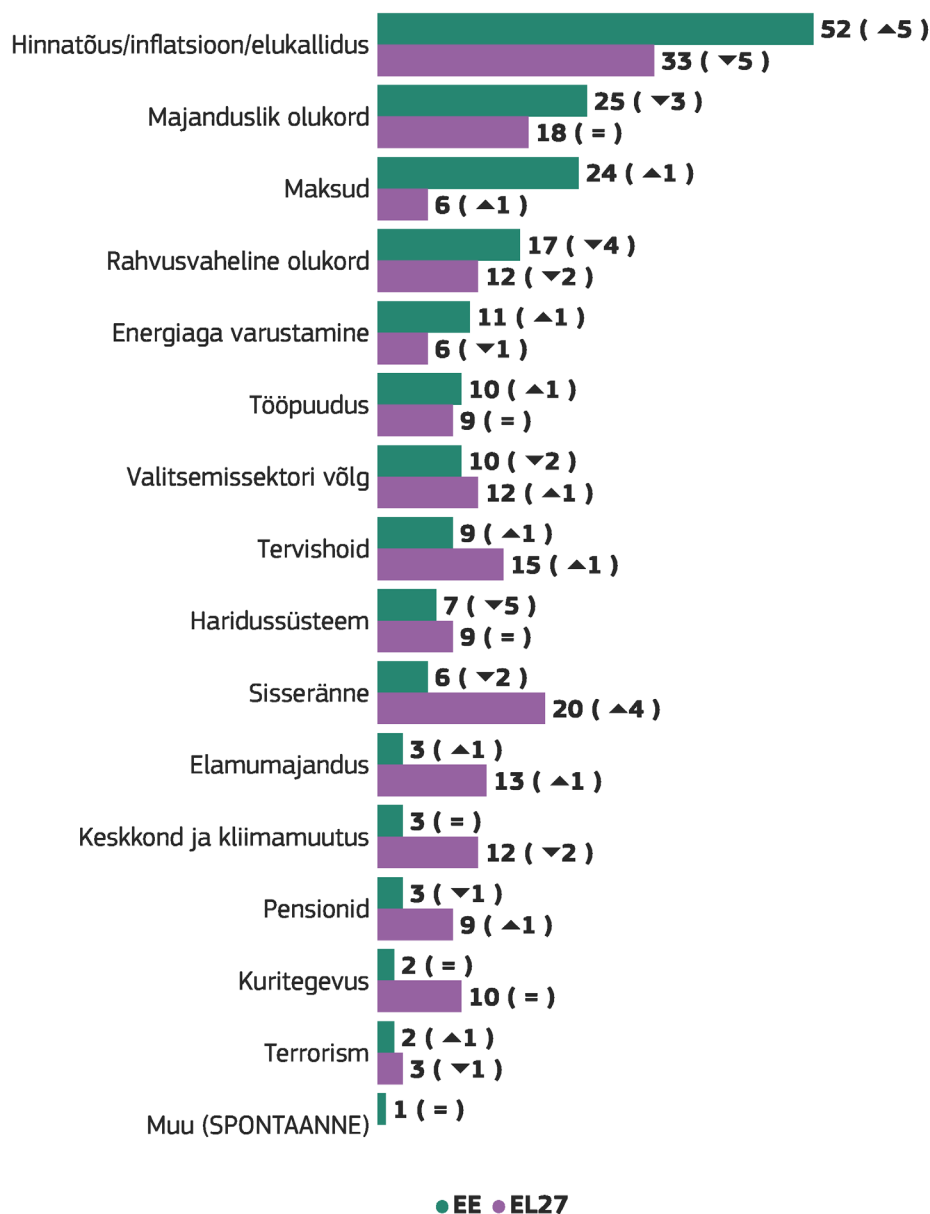
D70 Kuivõrd rahul Te üldiselt oma eluga tervikuna olete? Kas Te olete ... ? (% - EE)

ST102 Okt/nov 2024

2. Kõige olulisemad küsimused Eesti riigi tasandil

QA3. Millised on Teie arvates kaks kõige olulisemat küsimust, millega (MEIE RIIK) hetkel silmitsi seisab? MAKSIMAALSELT 2 VASTUST (%)

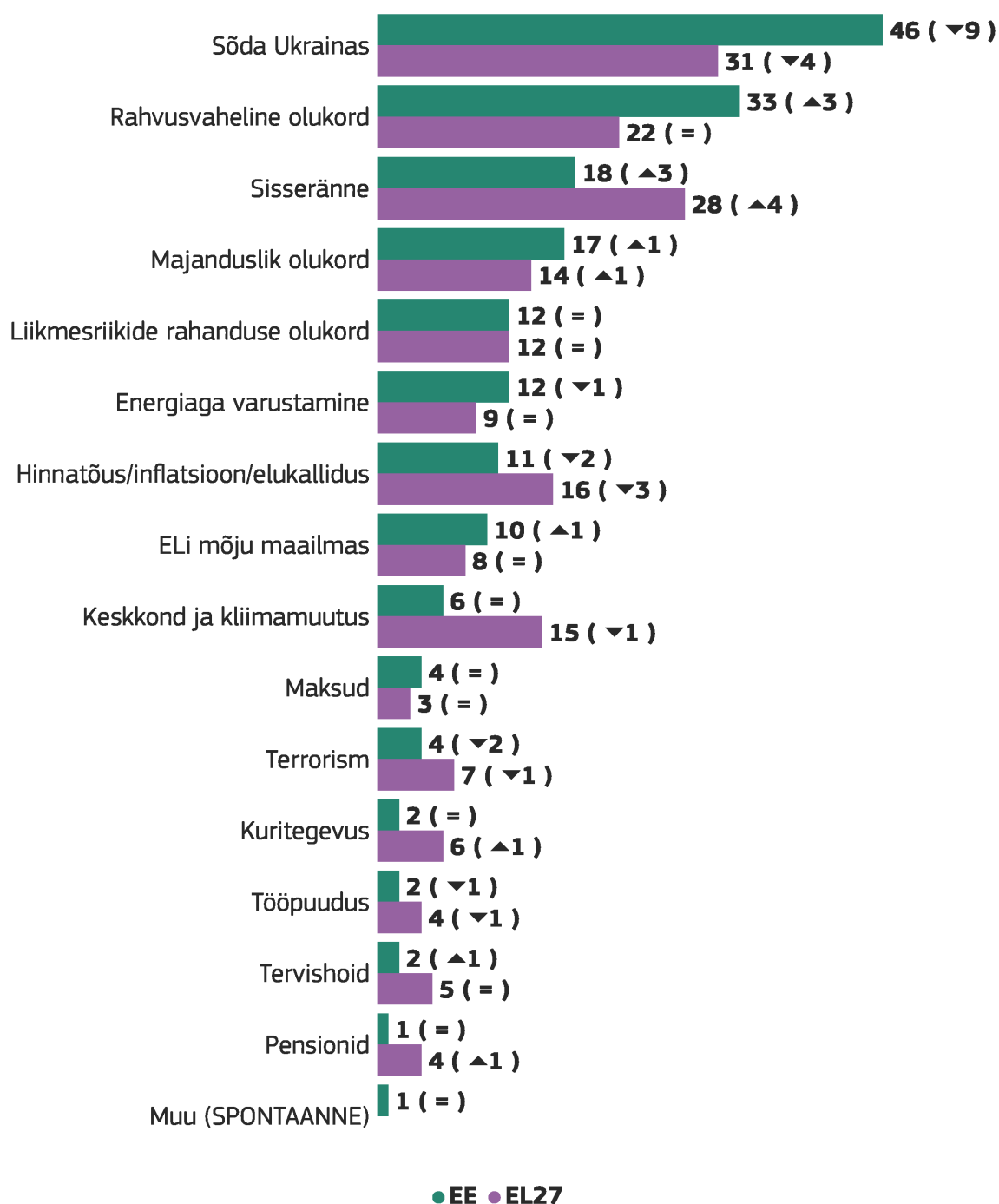

ST102 Okt/nov 2024

▲▼ (ST102 Okt/nov 2024 - ST101 Apr/mai 2024)

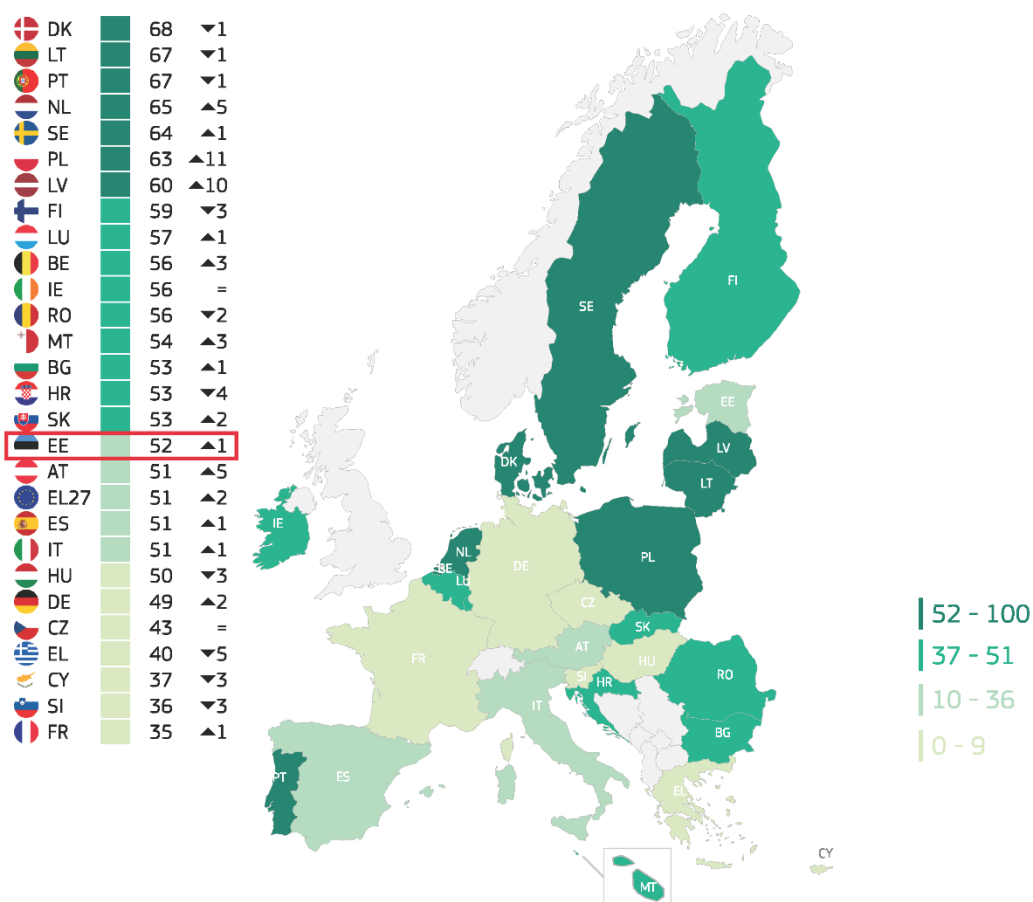
3. Kõige olulisemad küsimused ELi tasandil

QA5. Millised on Teie arvates kaks kõige olulisemat küsimust, millega EL hetkel silmitsi seisab? MAKSIMAALSELT 2 VASTUST (%)

4. ELi usaldusväärsus ja maine

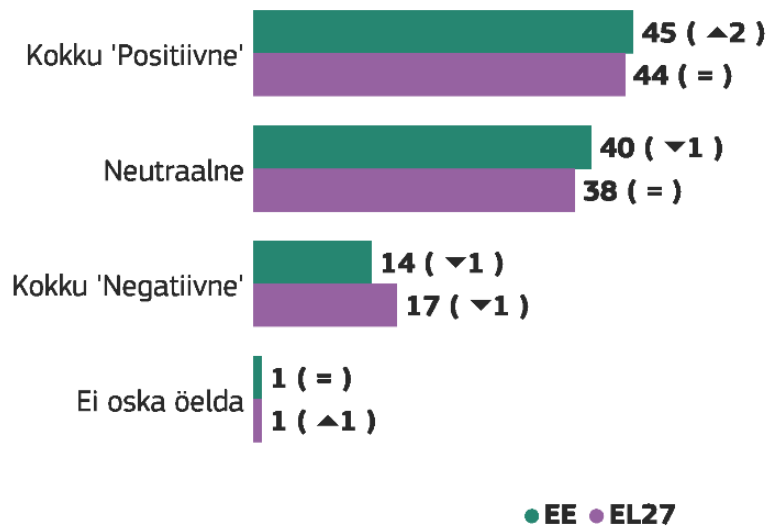
QA6.8. Kuivõrd Te usaldate teatud institutsioone? Kas iga järgneva institutsiooni puhul Te pigem usaldate seda või pigem ei usalda?: Euroopa Liit - Pigem usaldan (%)

	EL27	EE
Pigem usaldan	51 ▲2	52 ▲1
Pigem ei usalda	43 ▲1	31 =
Ei oska öelda	6 ▼3	17 ▼1

▲▼ (ST102 Okt/nov 2024 - ST101 Apr/mai 2024)

D78. Kas Teil on EList üldiselt väga positiivne, küllaltki positiivne, neutraalne, küllaltki negatiivne või väga negatiivne mulje? (%)

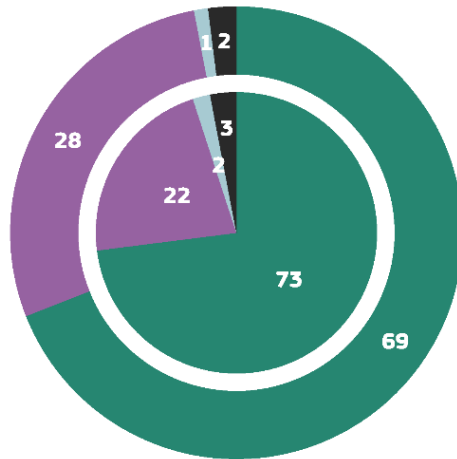
▲▼ (ST102 Okt/nov 2024 - ST101 Apr/mai 2024)

ST102 Okt/nov 2024

5. Usaldus meedia vastu

QE8.1. Palun öelge iga järgneva väite kohta, kuivõrd see kirjeldab või ei kirjelda (RAHVUS) meedia olukorda.: (RAHVUS) meedia edastab usaldusväärset teavet (%)

Jah, kindlasti **13 (▲1)**

● Kokku 'Jah' ● Kokku 'Ei' ● Oleneb asjaoludest (SPONTAANNE) ● Ei oska öelda

EU27 Inner Pie

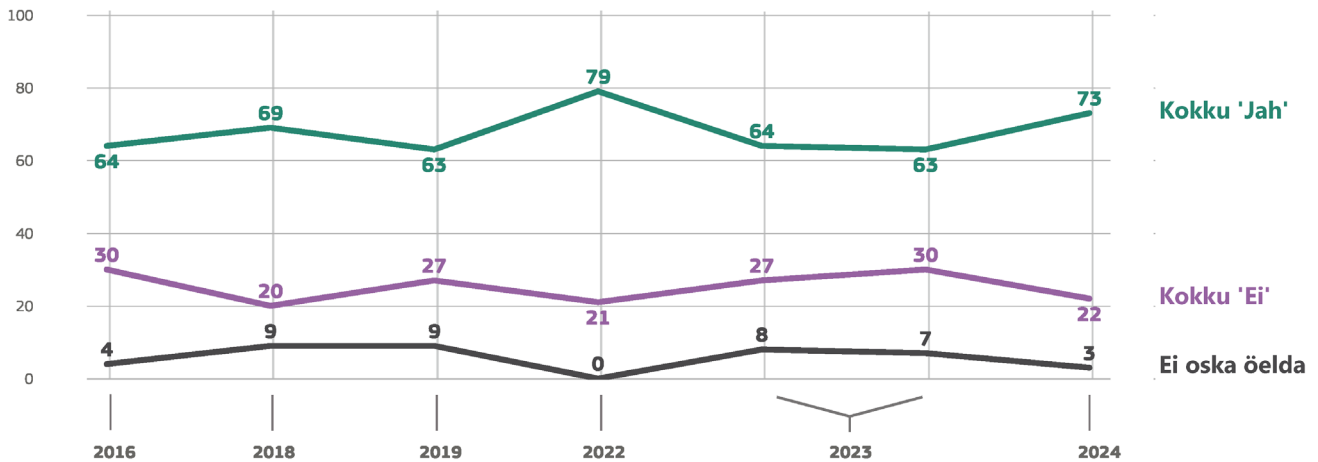
EE Inner Pie

	EU27	EE
Kokku 'Jah'	69 ▲9 73 ▲10	
Kokku 'Ei'	28 ▼7 22 ▼8	
Oleneb asjaoludest (SPONTAANNE)	1 = 2 ▲2	
Ei oska öelda	2 ▼2 3 ▼4	

▲▼ (ST102 Okt/nov 2024 - ST100 Okt/nov 2023)

ST102 Okt/nov 2024

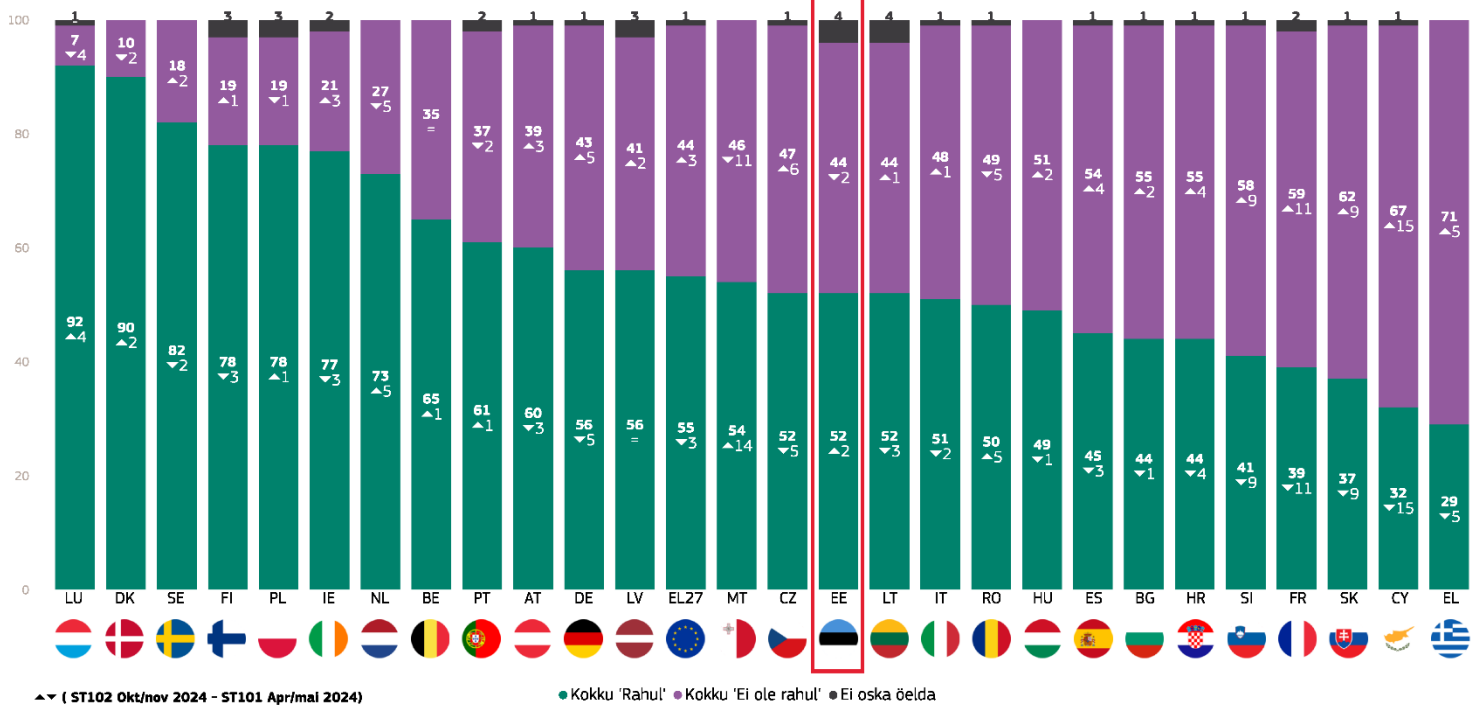
QE8.1 Palun öelge iga järgneva väite kohta, kuivõrd see kirjeldab või ei kirjelda (RAHVUS) meedia olukorda. (RAHVUS) meedia edastab usaldusväärset teavet (% - EE)

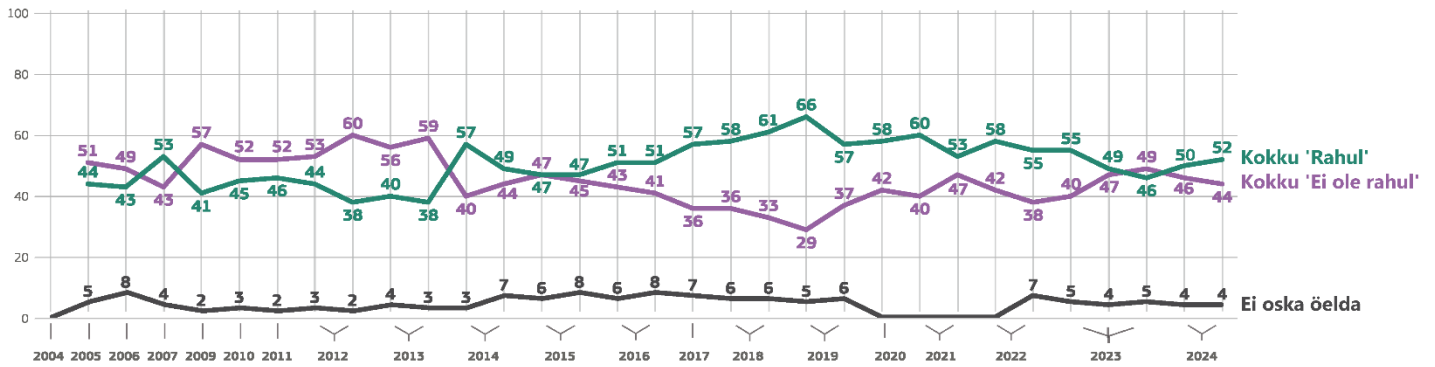
ST102 Okt/nov 2024

6. Rahulolu demokraatia toimimisega riigis

SD18a. Tervikuna kokku võttes, kas Te olete sellega, kuidas (MEIE RIIGIS) demokraatia töötab väga rahul, küllaltki rahul, mitte eriti rahul, üldse mitte rahul? (%)

SD18a Tervikuna kokku võttes, kas Te olete sellega, kuidas (MEIE RIIGIS) demokraatia töötab väga rahul, küllaltki rahul, mitte eriti rahul, üldse mitte rahul? (% - EE)

ST102 Okt/nov 2024

7. Seotus oma kodukoha / riigi / ELiga

QC1. Palun öelge, kuivõrd seotuna Te tunnete end olevat ... (%)

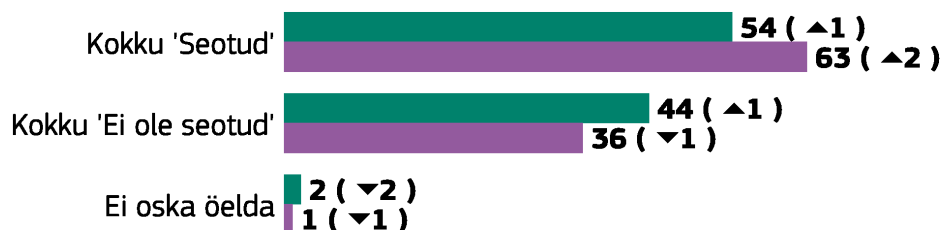
Oma linnaga/ külaga

(MEIE RIIGIGA)

Euroopa Liiduga

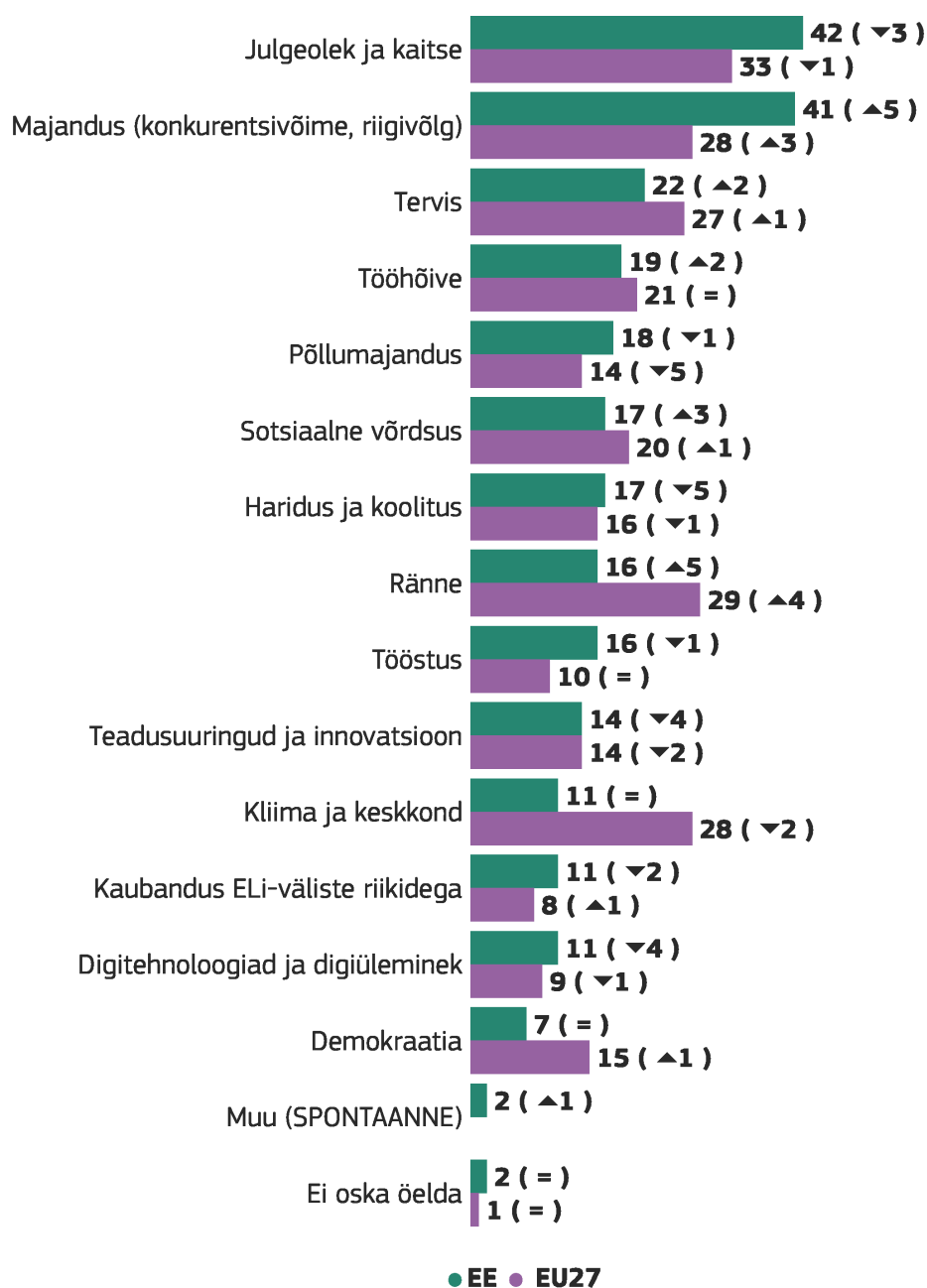
● EE ● EL27

▲▼ (ST102 Okt/nov 2024 - ST101 Apr/mai 2024)

ST102 Okt/nov 2024

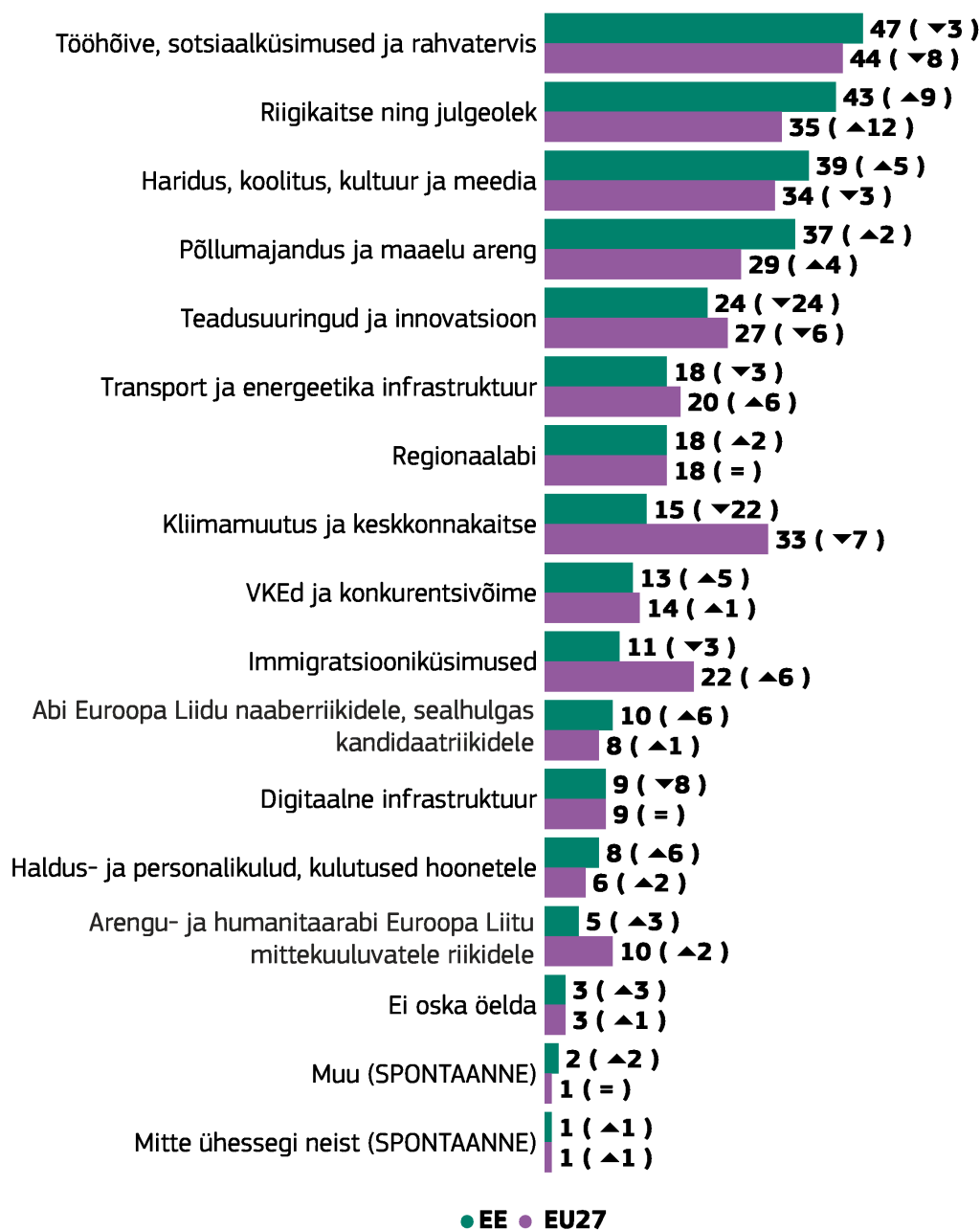
8. ELi meetmete ja eelarve põhifookused

QB6ab. Millises järgnevas valdkonnas peaks EL Teie arvates rakendama meetmeid keskpikas perspektiivis, st järgmise viie aasta jooksul? Esiteks? Veel mõni? (%)

▲▼ (ST102 Okt/nov 2024 - ST101 Apr/mai 2024)

QF3ab. Ja millistele alljärgnevatest valdkondadest peaks Teie arvates Euroopa Liit oma eelarvet kulutama? Esiteks? Veel mõni? (%)

▲▼ (ST102 Okt/nov 2024 - ST93 Jul/aug 2020)

9. Rahulolu Eesti riigi ja ELi tegevusega vastuseks Venemaa agressioonisõjale Ukrainas

QD1. Kui rahul Te üldiselt olete ... reaktsiooniga Venemaa sissetungile Ukrainasse? (EE) (%)

(RIIGI) valitsuse

Euroopa Liidu

● Väga rahul ● Üsna rahul ● Mitte eriti rahul ● Üldse mitte rahul ● Ei oska öelda

▲▼ (ST102 Okt/nov 2024 - ST101 Apr/mai 2024)

ST102 Okt/nov 2024